

О. О. Маслиган,

к. е. н., доцент кафедри туризму і географії, Мукачівський державний університет.

ORCID ID: 0000-0002-8465-548X

Е. В. Тодьєрішко,

аспірант кафедри економіки та фінансів, Мукачівський державний університет

ORCID ID: 0000-0002-3055-0244

DOI: 10.32702/2306-6806.2021.4.78

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КАТЕГОРІЇ РЕГІОН У АДРЕСАЦІЇ ПАКЕТІВ КЕРІВНИХ ВПЛИВІВ В СФЕРІ ТУРИЗМУ І РЕКРЕАЦІЇ

O. Maslihan,

PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Tourism and Geography Mukachevo State University

E. Todierishko,

Postgraduate student of the Department of Economics and Finance, Mukachevo State University

FEATURES OF THE APPLICATION OF THE CATEGORY TO ADDRESS MANAGEMENT PACKAGES FOR TOURISM AND RECREATION

У сучасних реаліях розвитку сфери туризму і рекреації маршрутизація розглядалася як процес визначення маршруту прямування інформації між мережами регіону. Водночас важливий саме маршрут прямування інформації та його адресна складова системі регіонів. Закономірно мають задаватися базові умовні для визначення адрес маршрутизації, що орієнтовані на забезпечення сталого розвитку у кластері. У таких умовах модуль розпорядчої аналітики буде адресно транслювати ідеальне розв'язання проблем практичного характеру, що сприятимуть сталому функціонуванню регіону загалом. Виходячи з наведених положень метою статті є опис особливостей використання категорії "регіон" у адресації пакетів керівних рішень у сфері кластерів туризму і рекреації. Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі наукові завдання: 1) провести аналіз змісту категорії "регіон" та сформулювати базис для його використання, як основи маршрутизації розвитку сфери туризму і рекреації; 2) визначити базові умови ідентифікації напрямі маршрутизації розвитку сфери туризму і рекреації.

За результатами дослідження констатовано, що у розвинених країнах галузевий принцип маршрутизації розвитку сфери туризму і рекреації поступово замінюється мережним. Це пов'язане з тим, що його визнано більш ефективним, оскільки останній формує інтеграційну модель просторового розвитку систем на територіальному рівні, ґрунтуючись на створенні мережних маршрутів прямування інформації, які складаються у єдину просторову картину. Мережний принцип маршрутизації забезпечує інтеграцію формуванням кластерів, які за своєю суттю є мережними структурами, що дозволяє побудувати сталу інтеграційну модель просторового розвитку систем із гнучкими маршрутами прямування інформації. Такий підхід до процесу визначення маршруту прямування інформації між мережами демонструє більше можливостей у фокусі переваг та перспектив трансляції пакетів керівних впливів.

In the current realities of tourism and recreation, routing has been seen as a process of identifying information routes between the region's networks. The route of information in the system of regions is important. There should be a legitimate set of basic conditional routing tasks aimed at ensuring sustainable development in the cluster. Under such circumstances, the management analyst module will target the ideal solution to practical problems that contribute to the sustainability of the region as a whole. Based on the above provisions, the purpose of the article is to describe the usage of the category "region" as analogue to the address of the recipient of the package of management decisions on development of tourism and recreation clusters. In order to achieve this objective, the following objectives should be achieved: 1) To analyse the content of the category "region" and to establish a basis for its use as a basis for the routing of tourism and recreation development; 2) To define basic conditions for the determination of the addresses of the routing of tourism and recreation development. The

theoretical basis of the research was philosophical, general scientific and specifically scientific principles and provisions of modern system theory, theoretical platforms of management of development of tourism and recreation clusters in regions.

The study found that, in developed countries, the industry-based principle of routing tourism and recreation is gradually being replaced by the network. This is because it is recognized as a more efficient approach, providing an integrated model of spatial development of systems at the territorial level, based on the creation of network paths for information, which form a single spatial picture. At the same time, the network principle of routing ensures integration by forming clusters, which are essentially networking structures that allow the formation of an integrative spatial development model for systems with flexible paths of information. This approach to the process of determining the route of information between networks demonstrates more possibilities in focusing the advantages and prospects of translating control packages.

Ключові слова: маршрутизація, кластер, туризм і рекреація, регіон.
Key words: routing, cluster, tourism and recreation, region.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасних реаліях розвитку сфери туризму і рекреації маршрутизація розглядалася як процес визначення маршруту прямування інформації між мережами регіону. Водночас важливий саме маршрут прямування інформації та його адресна складова (розташування у системі регіонів). Стандартно маршрутизатор є системою управління, яка приймає рішення, що базується на адресі отримувача пакету керівних впливів, щодо трансформації майбутнього стану певного об'єкта. Відтак у системі маршрутизації базовою щодо визначення адреси отримувача є категорія "регіон". Та наразі використовувалася як синонімічна до таких категорій, як локалізація землі (адміністративної одиниці), краю (місцевості або адміністративно-територіальної одиниці, значної за простором області), князівство (історична суспільно-політична і військова структура або територіальне утворення) тощо [11, с. 92—93]. Закономірно у практиці регіонального управління різних держав, категорія "регіон", як адреса отримувача пакету керівних впливів, не буде мати єдиного змісту. Тому маршрутизація розвитку сфери туризму і рекреації, за своєю сутністю, є різноспрямованим впливом, що має цільове призначення. Однак для того, щоб переслати пакет керівних впливів від керівного органа до виконавця всі канали на шляху слідування мають використовувати конкретне позначення територіальних ділень держави.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Пропоноване дослідження є продовженням теоретичних й прикладних напрацювань учених, інтереси яких, торкалися різних аспектів маршрутизації просторового функціонування кластерів в регіонах України. Питання щодо розвитку кластерів туризму і рекреації для регіонів України присвячено праці відомих закордонних вчених, зокрема: А. Маршала (принципи економічної науки), М. Портера (міжнародна конкуренція, конкуренція, конкурентна перевага), Р. Патюрель (створення мережних організаційних структур), Пауелла У., Сміт-Дор Л. (мережі та господарське життя), Й. Рюегг-Штюрма (мережеві організаційно-управлінські форми — мода чи необхідність?). Серед вітчизняних науковців ці питання висвітлювали С.Г. Олексюк (економічний кластер: поняття, сутність, структура, типи), О.Б. Письменної (основи кластеризації уранодобувного комплексу України), Гріднева М.А. (характерні риси кластероутворення в регіонах України), Соколенко С.І. (кластери в глобальній економіці), Стоянець Н. (регіональні кластери як структурні ланки сталого розвитку національної економіки). Водночас аналіз основних положень окреслених праць дозволяє дійти висновку, що у площині розвитку регіональних кластерів туризму і рекреації має

необхідна маршрутизація як алгоритм маршрутизації пошуку закономірностей у масивах інформації та змістова інтерпретація отриманих фактів, що визначає порядок керівних впливів з наближення кожного учаснику кластеру до параметрів оптимальності або прогнозованого абсолюту. Так, машинне навчання й інші методи штучного інтелекту, вбудовані в хмару, аналізують всі накопичені та оброблені дані, щодо кожного учасника кластеру. Тільки Й. Рюегг-Штюрма звертає увагу на проблему пошуку адреси для отримувача найкращих керівних рішень для конкретної ситуації, відповідно до встановленого алгоритму. На нашу думку, для цього мають задаватися граничні умовні задачі адрес маршрутизації, що орієнтовані на забезпечення сталого розвитку у кластері. У таких умовах модуль розпорядчої аналітики буде адресно трансляти ідеальне розв'язання проблеми практичного характеру, що сприятимуть сталому функціонуванню регіону загалом.

МЕТА І ЗАВДАННЯ СТАТТІ

Метою статті є опис особливостей використання категорії "регіон" у адресації пакетів керівних рішень в сфері кластерів туризму і рекреації. Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі наукові завдання: 1) провести аналіз змісту категорії "регіон" та сформулювати базис для його використання, як основи маршрутизації розвитку сфери туризму і рекреації; 2) визначити базові умови визначення адрес для маршрутизації розвитку сфери туризму і рекреації.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБГРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Нині категорію "регіон" багато країн розуміють одиницею територіальних ділень держави. Зокрема, згідно із законодавством Англії, регіон — це адміністративно-територіальна одиниця верхнього рівня, що включає одну або декілька одиниць рівня графств. За законодавством Данії регіон — це адміністративно-територіальна одиниця вищого рівня, створена з 1 січня 2007 р. відповідно до Данської Муніципальної реформи. В Україні, під регіоном слід розглядати ту частину території, яка володіє сукупністю природних, соціально-економічних, національних, культурних та інших умов [7, с. 101]. Згідно із законодавством Мальти — регіонів це частина території, кожна з яких має свій окремий регіональний комітет (у країні наявні 3-и регіони, що створені відповідно до Закону про місцеві ради 1993 р. Два з цих регіонів розділені на більш дрібні, згідно з Законом № XVI від 2009 р.). Нова Зеландія розділена на 17 регіонів, що є адміністративно-територіальними утвореннями першого рівня з місцевими урядами. Поняття регіону закріплене у законодавчому полі Перу, Чилі, Франції та ін. У таких країнах регіон — це територія, що є не тільки

окремою одиницею, із рядом істотних компонент, але й елементом регіонального управління на який транслюються пакети керівних впливів.

Є країни, що використовують категорію регіон виключно для статистичних цілей, для розмежування територій за культурними показниками (такими, як традиції краю, спосіб життя, пісні, казки тощо), розмежування територій за спільними або близькими історичними, соціальними та географічними особливостями. Так, Ісландія поділена на 8 регіонів, що виділені для статистичних цілей (хоча до 2003 р. регіони використовувались як виборчі округи для виборів до парламенту, проте це було змінено поправкою до конституції). Північна Македонія розділяється на 8 статистичних регіонів, а Португалія на 5. Угорщина поділена на 8 статистичних регіонів (згідно з законом 1999/ХСІІ). У Литві виділено історичні та культурні (етнографічні) регіони, які розмежовані культурними показниками, як-от: традиції краю: спосіб життя, пісні, казки тощо. Регіони у цій країні не є офіційними політичними чи адміністративними одиницями. В Сербії виділяються географічні та історичні регіони, які не мають офіційного статусу, тому їх кордони часто розпливчасті (хоча деякі регіони є основою для округів), що створює проблеми маршрутизації їх розвитку. В Японії категорія регіон позначає території, які мають спільні або близькі історичні, соціальні та географічні особливості. У таких країнах регіон — не є частиною сучасного адміністративного поділу, однак традиційно вживається в урядовій документації, спеціальній до навчальній літературі, як категорія синонімічна до адреси розташування одиниці регіонального управління.

У зв'язку із відсутністю єдності щодо практики застосування категорії регіон, він по-різному трактується у довідниковій та економічній літературі (що обумовлено залежностями тлумачень від особливостей управлінського впливу). Для умовної ідентифікації таких об'єктів у просторі необхідне досягнення консенсусу у визначеній площині.

Так, Н.І. Ценклер [10, с. 92—93] ідентифікує регіон як окрему одиницю, що від'ємна від інших територій за певними ознаками і характеристиками (щодо цілісності, взаємозв'язку складових елементів та ін.), але знаходиться з ними у взаємозв'язку. Твердження пов'язане з тим, що регіони виділяються з загальної території, відповідно до певних цілей та завдань розвитку, основною яких, є формування адекватного управлінського впливу та чинні міжрегіональні зв'язки. Закономірно для позначення адрес маршрутизації розміри регіонів мають бути варіативними. Наприклад, адреса отримувача пакета керівних впливів може позначатися [10]: територію сільської ради, міста чи району у великому місті; територію агломерації або компактного скупчення населених пунктів; територію країни, групи країн або навіть величезного простору всередині континенту.

В.Т. Бусел розглядає регіон, суто як територіальну одиницю (зокрема, як район, область, певний простір), що вирізняють з поміж інших (таких самих одиниць) спільні ознаки або специфічні риси [1]. Таке твердження дозволяє звернути увагу на те, що за умови використання регіону, як категорії маршрутизації необхідна детальна їх конкретизація, за якої специфічним стає не тільки процес визначення маршруту прямування інформації, але й його зміст та прикладення. Це пов'язане з тим, що об'єктом регіонального управління можуть бути природні та неприродні явища (графічні, геологічні, етнографічні, економічні та ін.).

Таким чином, регіон, як базова категорія маршрутизації розвитку складна, багатогранна за своєю сутністю, а адрес маршрутизації має передбачати:

1) виділення з загальної території, відповідно до цілей та завдань їх розвитку та певних ознак і характеристик. Процес виділення регіонів при маршрутизації

може бути дещо відмінним від чинного політичного або адміністративного поділу;

2) наявність міжрегіональних та внутрішньо регіональних зв'язків. Останні, ілюструють щільність взаємодії суб'єктів бізнесу на окремій території та забезпеченість виробничих процесів необхідними складовими, що являють собою її інфраструктуру;

3) система управління регіоном, що характеризується наявністю відносин підпорядкованості між органами управління і керованими ними об'єктами;

4) регіональні аспекти управління, до яких можна віднести: рівень економічного розвитку; рівень доходів населення; рівень розвитку малого бізнесу; освоєння території та рівень розвитку інфраструктури.

В.В. Івасюк, Н.С. Чумак [5], Ценклер Н.І. [10] розглядають регіон, не просто як категорію регіонального управління, а як певну територію впливу, що має цільове призначення. Відтак для визначення адрес маршрутизації регіон можна деталізувати за об'єктивними проблемами розвитку, які зумовлено:

1) індивідуальними особливостями самих регіонів та властивих йому аспектів управління. До цієї групи проблем можна віднести, зокрема: тенденції розвитку одиниці території; неефективне використання ознак і характеристик території; вузьку господарську спеціалізацію, наявність застарілих неперспективних підходів до управління регіоном; ігнорування доцільності комплексного розвитку та необхідності створення конкурентних переваг; незначне місце регіону в системі територіального поділу праці, інтеграційних процесах і т.д.;

2) наслідками фінансово-економічних криз та їх деструктивних наслідків, що охоплюють всю соціально-економічну систему або лише частину системи. В результаті таких явищ на перший план виходять питання, щодо трансляції впливу, який за цілями може полягати у: підвищенні ефективності використання обмежених ресурсів. Об'єктом пильної уваги у маршрутизації розвитку є сфери діяльності, що здатні викликати найбільший мультиплікативний ефект в регіональній економіці [8]; зміцненні взаємозв'язків між виробництвом, природними умовами, ресурсами держави і певної території, населення [4, с. 43].

Цільова спрямованість маршруту прямування інформації між мережами регіонів має сприяти підвищенню ефективності використання обмежених ресурсів. Це забезпечується керівним впливом на сфери діяльності, які продукують мультиплікативний ефект для економіки регіонів, у т.ч. у "економічно відсталих". Водночас рекреація і туризм є найбільш вигідною, з точки зору мультиплікативного ефекту для економіки регіонів у порівнянні з галузями з перероблювання нафтопродуктів, виробництва машин та обладнання. Окрім прямого впливу на економіку регіонів, окреслена сфера має непрямої вплив (який відомий, як ефект мультиплікації). Це додатковий дохід економіки, який формується з витрат туриста від купівлі товарів і послуг у даному регіоні. Такий вплив синтезує також повторні витрати туристів у цьому регіоні.

Зміцнення взаємозв'язків між виробництвом, природними умовами, ресурсами держави і певної території, населенням забезпечує маршрутизація розвитку у межах інтеграційної моделі просторового розвитку систем. Відтак, окреслюючи рамки маршрутизації розвитку сфери туризму і рекреації, слід зазначити, що:

— територію впливу доцільно розглядати як ту частину простору, де необхідний мультиплікативний ефект (фактично мова йде про туристичний комплекс, деталізований в межах державних утворень);

— специфіку цільової спрямованості доцільно розглядати як особистості, що формують інтеграційну модель просторового розвитку систем, які належать до складу туристичного комплексу.

З огляду на це, у якості допоміжної категорії дослідження використано категорію "сфера туризму і рек-

Таблиця 1. Характеристика східчастих структур галузевого управління, що ускладнюють прямування інформації між мережами при маршрутизації сфери туризму і рекреації

Риси східчастості	Особливості галузевого управління	Характеристика східчастості управління	Недоліки східчастості управління,
2-х східчасті	Невеликий розмір території, високий рівень концентрації управління	1 рівень – керівники первинних багатогалузевих підрозділів (управління, відділи, комітети); 2 рівень – головні спеціалісти на чолі з керівником підрозділу	Наявність багатогалузевих відділків. Дублювання функцій об'єктів управлінського впливу.
3-х східчасті	Великий розмір території (як правило декілька населених пунктів)	1 рівень – керівники первинних підрозділів (управління); 2 рівень – керівники підрозділів середньої ланки (багатогалузеві відділи, комітети); 3 рівень – головні спеціалісти на чолі з керівником підрозділу – головні спеціалісти на чолі з керівником підрозділу	Збільшення кількості ступенів управління на кожному конкретному підприємстві. Проблеми із добором кадрів відповідної кваліфікації. Проблеми економічного розвитку
4-х східчасті	Великий розмір території (рівень областей), управління формується в структурах, які входять до складу будь-яких об'єднань	1 рівень – керівники управлінь облдержадміністрацій; 2 рівень – керівники управлінь районних облдержадміністрацій; 3 рівень – керівники підрозділів середньої ланки (багатогалузеві відділи, комітети); 4 рівень – головні спеціалісти на чолі з керівником підрозділу	

Джерело: сформовано авторами на основі [2; 9].

реакції". Така сфера утворює форму просторової організації на базі компактно розташованих на регіональному рівні туристичних об'єктів, серед яких [3, с. 9–10]: природні, культурні чи спеціально створені; транспортного обслуговування, харчування та готельного обслуговування, розважально-видовищна сфера, система роздрібної торгівлі, послуги гідів; планування та управління в галузі туризму, реклама та інформація; туристичні агенції, організатори подорожей, одноденних екскурсій та ін. Ураховуючи склад об'єктів маршрутизації розвитку сфери туризму і рекреації, констатуємо, що такий підхід орієнтований на системний характер розвитку регіональних форм просторової організації туристичної діяльності (відділення туристичних регіонів), що передбачає їх відносно просту структуру, чітку просторову локалізацію щодо регіонального розвитку та конкретний природно-ресурсний потенціал (далі — ПРП), який характеризується запасами місцевих водних ресурсів, лісовими, фауністичними ресурсами, площею рекреаційних територій, придатних для створення санаторно-курортних установ, баз відпочинку, туристичних маршрутів та можливостями, щодо їх використання.

Якщо регіон зі значним ПРП не є привабливим для туризму і рекреації, це пов'язане із неефективністю процесів визначення маршрутів прямування інформації між регіональними мережами, принципи яких не дозволяють сформувати інтеграційну модель просторового розвитку. Така проблема властива галузевому принципу регіонального управління, від якого з 60-х р. почало відмовлятися керівництво більшості розвинених країн світу, серед яких США, Великобританія, Німеччина. Трансляція пакетів керівних вповів через регіональні маршрути на галузевих принципах, полягало у підтримці в регіонах відносин прямої підпорядкованості (а саме лінійних) між органами управління і керованою сукупністю суб'єктів, що забезпечували: туристичний та сервіс підтримки; планування та розвиток туризму. Однак наразі застосування галузевого принципу у маршрутизації розвитку демонструє свою недостатню ефективність.

Наразі принцип галузевого управління частково або повністю зберігся у практиці маршрутизації цілого ряду державних утворень, серед яких країни СНГ, Україна,

значна кількість держав Східної Азії та Африки. Галузеве управління в регіонах орієнтоване на формування моделей розвитку окремих галузей, захист внутрішнього ринку товарів та послуг від конкуренції та допомогу вітчизняним підприємствам. Відтак принцип ґрунтується на відношенні до підприємств сфери рекреації і туризму, як до важливого об'єкту такого управління, створеного для виробництва туристичного продукту, з метою задоволення суспільних потреб у відпочинку. Водночас протекціонізм гальмує розвиток регіональних економік, коли спрямований на підтримку підприємств тих галузей, які не є конкурентоспроможним [2]. Поза увагою галузевого управління залишається розвиток міжгалузевої співпраці, що обумовлено вузькою специфікою управління.

Відповідно до наукової літератури (зокрема праць Тищенко А.Н. [9]), можна виділити наступну специфіку управління сферою туризму і рекреації, що ґрунтується на принципах галузевого управління:

1) форма власності, на якій засноване кожне конкретне підприємство, має значення лише для виявлення

ступеня і форми галузевого впливу;

2) віднесення підприємства до відповідної галузі здійснюється за однорідністю виробничої чи іншої діяльності;

3) віднесення різних структурних підрозділів в певних адміністративно-територіальних одиницях до об'єктів галузевого управління;

4) реалізація управлінського впливу системою централізованих і оперативних засобів організації функціонування, підпорядкованих систем з боку органів виконавчої влади, що мають спеціальні компетенції.

Відтак під час застосування принципів галузевого управління сферою туризму і рекреації відсутній тісний зв'язок із міжгалузевим регіональним управлінням. Це не забезпечує поєднання централізованого управління із самостійністю та ініціативою регіонального управління. Закономірно процес визначення маршрутів прямування інформації між мережами ускладнений та обмежений ознакою субпідрядності. Особливо складні маршрути прямування інформації, якщо в окресленій сфері діяльності підпорядкованість має риси східчастості та у випадках, коли залежними елементами підпорядкованості є виробничі багатогалузеві територіальні підрозділи, оскільки виникають східчасті структури. Характеристика східчастих структур галузевого управління, що ускладнюють прямування інформації між мережами при маршрутизації сфери туризму і рекреації наведена у таблиці 1.

Так, до східчастих структур маршрутизації розвитку сфери туризму і рекреації, що ускладнюють прямування інформації між мережами належать: 2-х східчасті (що сформовані на території невеликого розміру, з високим рівнем концентрації управління), 3-ох східчасті (що сформовані на території великого розміру, що узагальнює, як правило, декілька населених пунктів), 4-ох східчасті (що сформовані на території, що має рівень областей). Кожна зі східчастих структур, відповідно до властивих їм характеристик, має багатогалузеві відділки (конкретних підрозділів з виробництва послуг не створюється, а управління видами виробництва, передають головним спеціалістам).

Наявність багатогалузевих відділків автоматично формує труднощі, пов'язані із дублюванням маршрути-

зоторів та об'єктів управлінського впливу. Це пов'язане з тим, що виникає система подвійного підпорядкування об'єктів галузевого управління — керівнику і головним спеціалістам. Як наслідок [6, с. 32—58]: інтегрується ризик неузгодженості у роботі та зростання витрат часу на координацію діяльності, розв'язання виробничо-господарських питань; виникають труднощі керівників, пов'язані із недостатнім рівнем їх кваліфікації; створюються умови для звуження фронту контролю, у зв'язку із значною кількістю підпорядкованих керівнику виробничих підрозділів або виконавців.

Водночас збільшується кількість ступенів прямування інформації на кожному конкретному підприємстві сфери туризму і рекреації, що призводить до: подовження ліній прямування інформації між мережами при одержанні інформації і віддачі команд; зниження оперативності прямування інформації між мережами; негативного впливу на розвиток регіональної економіки. Навіть за 2-х східчастими структурами, що ґрунтуються на принципі галузевого управління всі окреслені труднощі не усуваються.

До недоліків вітчизняних структур управління сферою туризму і рекреації, що гуртуються на принципах галузевого управління, слід відносити: неузгодженість у роботі; зростання витрат часу на координацію діяльності, розв'язання виробничо-господарських питань; труднощі керівників, діяльність яких дуже різноманітна і вимагає різнобічної підготовки; низька оперативність прямування інформації між мережами та управління; низька ефективність розвитку та конкурентоспроможності об'єктів підпорядкування.

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

У зв'язку з виділеними вище недоліками, у розвинених країнах галузевий принцип маршрутизації розвитку сфери туризму і рекреації поступово замінюється мережним, більш ефективним підходом, що забезпечує інтеграційну модель просторового розвитку систем на територіальному рівні, ґрунтуючись на створенні мережних маршрутів прямування інформації, які складаються у єдину просторову картину. У склад таких та елементи регіонального ринку. Водночас мережний принцип маршрутизації забезпечує інтеграцію формуванням кластерів, які за своєю суттю є мережними структурами, що дозволяють сформулювати інтеграційну модель просторового розвитку систем із гнучкими маршрутами прямування інформації.

Перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Такий підхід до процесу визначення маршруту прямування інформації між мережами демонструє більше можливостей у фокусі переваг та перспектив трансляції пакетів керівних впливів.

Література:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і гол. ред. В.Т. Бусел. К.: Ірпінь; ВТФ "Перун", 2009. — 7-е вид. — 1736 с.
2. Гацуля О. Удосконалення організаційно правового забезпечення державного управління на регіональному та галузевому рівні у контексті процесів децентралізації / О. Гацуля, Ф. Рагімов // Державне управління та місцеве самоврядування. — 2015. — Вип. 23 (6). — С. 101—112.
3. Голод А. Безпека регіональних туристичних систем: теорія, методологія та проблеми гарантування: монографія / Андрій Голод. — Львів: ЛДУФК, 2017. — 340 с.
4. Державне регулювання розвитку регіонів України: теорія і практика: монографія / В. Ю. Керецман. — Ужгород: ТОВ "РІК-У", 2019. 512 с.
5. Івасюк В.В. Міжрегіональні зв'язки, як один із чинників впливу на конкурентоспроможність / В.В. Іва-

сюк, Н.С. Чумак. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/27487/1/023-038-038.pdf>

6. Основи регіонального управління в Україні: підручник / авт.-упоряд.: В.М. Вакуленко, М.К. Орлатий, В.С. Куйбіда та ін.; за заг. ред. В.М. Вакуленка, М.К. Орлатого. — К.: НАДУ, 2012. — 576 с.

7. Пак В. Теоретичні основи міждержавного регіонального управління / В. Пак // Ефективність державного управління. — 2015. — Вип. 45. — С. 101—107.

8. Петенко І.В. Туризм як чинник розвитку депресивних регіонів України / І.В. Петенко, А.В. Петенко // Вісник ДІТБ. — 2013. — № 17. — С. 120—123.

9. Тищенко А.Н. Особенности формирования туристского кластера. Социально-экономическое развитие Украины и её регионов: проблемы науки и практики / А.Н. Тищенко, Н.Б. Петрова. — Харьков: ИД "Инжэк", 2010. — 323 с.

10. Ценклер Н.І.: Регіон: поліаспектність змісту поняття // Сталий розвиток економіки. — 2015. — 1 (26). — С. 92—99.

11. Rigby D. Management tools survey 2003: Usage up as companies strive to make headway in tough times. Strategy & Leadership. Chicago. Vol. 31. No. 5. 2003; pp. 4—11.

References:

1. Busel, V.T. (2009), Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy [Large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language], VTF "Perun", Irpin, Ukraine.
2. Hatsulia, O. and Rahimov, F. (2015), "Improving the organizational and legal support of public administration at the regional and sectoral levels in the context of decentralization processes", Public Administration and Local Self-Government, vol. 23 (6), pp. 101—112.
3. Holod, A. (2017), Bezpeka rehionalnykh turystychnykh system: teoriya, metodolohiya ta problemy harantuvannya [Security of Regional Tourist Systems: Theory, Methodology and Guarantee Problems], LDUFK, Lviv, Ukraine.
4. Keretsman, V. Yu. (2019), Derzhavne rehuliuвання rozvytku rehioniv Ukrainy: teoriia i praktyka [State regulation of development of regions of Ukraine: theory and practice], LLC "RIK-U", Uzhhorod, Ukraine.
5. Ivasiuk, V.V. and Chumak, N.S. (2014), "Interregional ties as one of the factors influencing competitiveness", available at: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/27487/1/023-038-038.pdf> (Accessed 12.01.2021).
6. Vakulenko, V. M. Orlyaty, M.K. and Kuibida, V. S. (2012), Osnovy rehionalnoho upravlinnia v Ukraini [Bases of regional governance in Ukraine], NADU, Kyiv, Ukraine.
7. Pak, V. (2015), "The theoretical framework of intergovernmental regional office", Efektyvnist derzhavnoho upravlinnia. — The effectiveness of the public administration, vol. 45, pp. 101—107, available at: http://www.lvivacademy.com/vidavnistvo_1/edu_45/fail/14.pdf (Accessed 12.01.2021).
8. Petenko, I.V. and Petenko, A.V. (2013), "Tourism as a factor in the development of depressed regions of Ukraine", Vesnik of the DITB, vol. 17, pp. 120—123.
9. Tyshchenko, A.N. and Petrova, N.B. (2010), Osobennosti formirovaniya turystskoho klastera. Sotsyal'no-ekonomycheskoe razvytye Ukrainy u eio rehionov: problemy nauky y praktyky [Peculiarities of forming of tourism cluster. The economic and social development of Ukraine and its regions: the problem theory and practice], YD "Ynzhek", Kharkiv, Ukraine.
10. Tsenkler, N.I. (2015), "Region: multifaceted content of the concept", Sustainable economic development, vol. 1 (26), pp. 92—99.
11. Rigby, D. (2003), "Management tools survey 2003: Usage up as companies strive to make headway in tough times", Strategy & Leadership, Chicago, vol. 31 (5), pp. 4—11.

Стаття надійшла до редакції 31.03.2021 р.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>